

3 Ярмарки
заради перемоги
СТОР.

5 На XXX –
перші!
СТОР.

7 72-а
студентська
СТОР.

100 років – як одна ніч із різними снами...

...Мати дипломи про освіту з різних держав, зберегти ясний розум, радість у душі та сповнену особливого тепла усмішку. Це про ужгородку-ужнівку Марію Мартин. 30 жовтня їй виповнилося 100 років. Довгожителька зазначає: «Мій життєвий шлях довгий. І все якось сплетено з історією рідного Закарпаття, яке за мої сто літ пережило п'ять державних устроїв».

Народилася 1924 року. Пам'ятає з пройденного, побаченого, відчутого майже все. Зокрема, як після революції 1917-ого

в краї з'явилися біженці, як ходила в школу й згодом стала на педагогічну дорогу, що перетворилася в найвище покликання. Один з учнів із в'язниці навіть написав: «Маріє Андріївно, якби всі були такі, як Ви, то я б сюди не потрапив»...

Було нелегко. Але М.Мартин здобула освіту, викладала німецьку мову, працювала в середній школі в Іршаві, в Ужгороді (у школі № 5), в об'їздно, в Ужгородському університеті, у ПАДІЮНІ до 87 років. Загальний трудовий стаж – із 1 січня 1945 р. Любов до дітей була для ювілярки стрижнем життя. Із неприхованою усмішкою зазначає: «Для мене голоси хлопчиків і дівчаток – дитяча музика. Я їх слухаю так, наче музиканти грають на вулиці; я відпочиваю».

Коли Марія Андріївна прийшла працювати в альма-матер, то думала, що трудитиметься тут недовго, поки підго-

тують кадри. Але пов'язала себе з головним вишем краю на добрих 20 літ. Неабиякий підхід мала до студентів, хоч була до них дуже вимоглива. Дівчата розповідали їй свої секрети, наче мамі. Здобувачі фаху тягнулися (завдяки наставниці) до вивчення іноземної. Бувало, говорили: «Маріє Андріївно, що Ви робите з тими студентами? Та мій Володя нічого не робить, тільки вчить німецьку мову...»

Ювілярка дала путівку в життя багатьом нині знаним у краї особистостям. До прикладу, ексдеканові фізичного факультету, заслуженому працівникові народної освіти УРСР, відмінникові освіти України, лауреатові Державної премії України в галузі науки і техніки, академіку Академії наук вищої освіти України Людвикові Шимону. Удачний мамі й син Юрій. Адже ненька навчила основного – «правильних кроків у жит-

ті... Як тебе виховують, як тобі вкладають те, що теж можеш гідно пронести буттям, – найбільший дар, який я отримав від мамці».

Рецепт довголіття Марія Андріївна пояснює просто: «Хочеш бути щасливим, довго жити – люби життя, роби добро».

Свій вік М.Мартин підсумовує коротко: як одна ніч із різними снами. Але жінка-довгожителька насправді щаслива. Бо весь час ЖИЛА та продовжує ЖИТИ, активно цікавлячись різними гранями життя...

Р. С. Ювілярку привітала первинна профспілкова організація викладачів і співробітників УжНУ. До побажань Марії Андріївни долучаються й представники кафедри німецької філології.

Володимир Тарасюк,
«Погляд».

Фото Мирослави Гарздій

З ученої ради...

Жовтневе засідання вченої ради УжНУ розпочали з прийняття рішення, яке безпосередньо впливає на її функціонування: головою обрали ректора Володимира Смоланку.

Далі перейшли до вручення дипломів про здобуття наукових ступенів, а також атестатів, які засвідчують учені звання доцента й професора. Наступним етапом урочистостей стало нагородження членів студентського самоврядування й співробітників вишу. Так, подяку міністра освіти і науки України з нагоди Міжнародного дня студента й за активну громадську позицію, лідерські якості та значний внесок у розвиток студентського самоврядування отримали: голова студради ФМГЦТ Станіслав Скорондяк, голова первинної профспілкової організації студентів Олександр Баран, його заступниця Анастасія Сабов, голова профбюро біологічного факультету Андріана Реган, заступник голови студентської ради Олександр Ленд'єл. Почесну грамоту Закарпатської ОВА вручили доцентів кафедри неорганічної хімії Артемію Погодіну, почесну грамоту департаменту освіти і науки молоді та спорту Закарпатської ОВА – провідним фахівцям відділу гуманітарно-виховної роботи Дмитрові Койтюку й Наталії Варшаві, начальниці відділу сприяння праце-

влаштування та профорієнтації Роксолані Смоланці, фахівчині I категорії цього підрозділу Вікторії Головачанській.

У межах атестаційних справ на звання професорів балотувалися: із кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права – Сандра Болдіжар; конституційного права та порівняльного правознавства – Світлана Греца; міжнародної політики – Ален Панов.

Відтак було розглянуто чимало питань, зокрема про створення Науково-дослідного центру інноваційних оборонних технологій ДВНЗ «Ужгородський національний університет», затвердження Положення про почесне звання «Заслужений професор Ужгородського національного університету» у новій редакції, призначення рецензентів для експертизи докторської дисертації, створення спеціалізованих учених рад із метою присудження ступеня доктора філософії, рекомендації до вступу в докторантуру та до друку й опублікування окремих видань, затвердження змін у складі редколегії збірника наукових праць «Геополітика України: історія і сучасність», до Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в нашому виші тощо.

Софія Скиба,
«Погляд».

Із почесним доктором – блаженнішим митрополитом Київським і всієї України

Як минуло засідання Конференції – трудового колективу закладу

25 жовтня вчергове зібралася Конференція трудового колективу УжНУ. Проте перш ніж делегати перейшли безпосередньо до розгляду питань, відбулася урочиста зустріч: до вишу прибув блаженніший митрополит Київський і всієї України Епіфаній. Разом із ним завітали митрополит Вінницький і Барський Симеон, митрополит Білоцерківський Євстратій, єпископ Ужгородський і Хустський Кирил, єпископ Ужгородський і Закарпатський Варсонофій, єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор.

Причиною візиту стало те, що на засіданні вченої ради 20 вересня доктору наук із богослов'я, професору, предстоятелю Православної церкви України Сергієві Думенку було присвоєно звання «Почесний доктор ДВНЗ «Ужгородський національний університет» за наукові досягнення у сфері православного богослов'я, освіти, науки, за вагомий внесок у розвиток УжНУ, а також за поглиблення освітньої та наукової співпраці. Ректор нашого вишу Володимир Смоланка засвідчив глибоку повагу й вручив шанованому гостю атрибути «Doctor Honoris Causa».

«Для мене велика честь прийняти від Ужгородського національного університету відзнаку почесного доктора. Хочу підкреслити, що я її приймаю не як таку, що стосується мене, а як вияв поваги й підтримки з Вашого боку для тієї місії й тієї праці, яку здійснює наша помісна Православна церква України як загалом у нашій державі, так і на Закарпатті зокрема. Як предстоятель Церкви, приймаючи сьогодні видимий знак Вашої поваги, роблю це не заради особистої честі, хоч докторат і носить титул «Honoris Causa», тобто «заради честі», але лише представляючи повноту наших вірних, нашого чернецтва, наших капеланів і волонтерів, наших архієреїв. Їм я

адресую таку честь, адже кожен із них є у своєму покликанні та служінні доктором, тобто вчителем», – зазначив блаженніший митрополит Київський і всієї України Епіфаній. Предстоятель побажав університетові успішного розвитку, вагомих освітніх і наукових здобутків, а присутнім – перемоги над агресором, установлення справедливого миру. Також гість передав ректору подарунки для вишу.

Після урочистої частини й відбуття духовенства було затверджено склад делегатів конференції трудового колективу й обрано виборних представників до складу вченої ради.

Софія Скиба,
«Погляд».

Із духом коваля, із покликанням лікаря й винахідника...

Михайлові Лазорику – 80 років

Народитися в сім'ї дипломованого коваля й стати лікарем та винахідником... Це про М.Лазорика. Михайло Іванович народився 25 жовтня 1944 року в селі Сільце Іршавського району. Навчання в місцевій семирічній та іршавській середній школах принесло не тільки золоту медаль, а й зародило бажання стати лікарем. Отож у 1961 р. вступив на медичний факультет нашого університету. Із 3 курсу призвали до лав радянської армії. Та служити пощастило за фахом: хоч у будівельних військах, однак санінструктором окремої роти. Відтак продовжив навчання, а після здобуття фаху з 1970-ого працював у Міжгірській районній лікарні.

Любов до знань, бажання розвиватися відкрили шлях до науки. Ще на 3 курсі під керівництвом професорки М.Голіцинської, а згодом і професора О.Кишка захопився дослідженнями крові та алергічних реакцій. Уже через рік після роботи в райцентрі став аспірантом кафедри факультетської терапії УжДУ (керівник – професор І.Мельник). Досліджував зміни клітинного складу крові при ревматизмі цитохімічними та імунологічними методиками. Результати захищені патентами. Із 1974 року – кандидат медичних наук. Спочатку працював асистентом, а потім доцентом названої кафедри, опублікував понад 100 наукових робіт.

Зарекомендував себе і як патентознавець та гомеопат (здобув відповідну освіту). Не дивно, що вперше в Україні розпочав викладати курс патентознавства для медиків та стоматологів.

Саме завдяки нинішньому

ювіляріві студенти медичного факультету УжНУ стали співавторами 37 патентів на корисні моделі та винаходи й ліцензії, а 2 патенти є переможцями республіканського конкурсу студентських винаходів; притому Г.Кремешний одержав в Угорщині медаль Ілони Товт за досягнення в науковій роботі. Загалом М.Лазорик став власником 210 патентів, 16 ліцензій разом зі здобувачами фаху та колегами-науковцями. Із 2008 року – заслужений винахідник України.

Про ювіляра тепло відгукуються колеги з кафедри факультетської терапії. Так, доцент Олександр Рішко розповідає: «На моєму життєвому шляху важливу роль у становленні лікаря, педагога та науковця відіграли два Михайли Івановичі – професор Фатула та доцент Лазорик. Притому першим був саме наш ювіляр, котрий у далекому 1975 році викладав на 4 курсі й прищепив любов до терапії, кафедри факультетської терапії, наукового пошуку, за що я вдячний. Ми разом пропрацювали 40 років.

Зичу шановному ювіляріві здоров'я та радості в колі сім'ї, яку він незмірно любить».

Своєю чергою, завідувачка кафедри факультетської терапії, професорка Мар'яна Дербак зазначає: «Михайло Іванович у мене асоціюється насамперед зі справжнім науковцем-винахідником, який мав невичерпне джерело ідей із послідовною їх реалізацією. Його вагомий внесок у розвиток дослідництва серед студентів важко переоцінити. Адже на кафедрі в післянавчальний час завжди можна було побачити Михайла Івановича в колі допитливих здобувачів фаху, за мікроскопом у себе в кабінеті чи в лабораторії. Під керівництвом колеги надруковано багато праць саме з участю студентів, а 12 із них отримали один або навіть до трьох патентів на винаходи та корисні моделі. Михайло Іванович вирізняється щирістю, простотою, відвертістю, добротою та готовністю завжди допомогти. Будучи людиною з глибокою вірою, щонеділі відвідував святу літургію. Але й тут його дослідницькі якос-

ті були на висоті. Крім інших досліджень, Михайло Іванович упродовж 20 років вивчає видимі й приховані вияви, ефекти молитов та літургій, які запропонував відкрито обговорювати й практично використовувати для оздоровлення людей. За це оригінальне обговорення відкритого феномену першим у світі отримав патент на винахід, що визначає молитву як лікувальний засіб. Я бажаю нашому ювіляріві залишатися прикладом для молодих поколінь, опорою й підтримкою для своєї дружньої родини. Бажаю світлих спогадів з минулих років та ще багато веселих і радісних моментів у житті. Миру, довголіття, здоров'я та Божої благодаті на многії і благії літа!»

До вітань долучаються й численні колеги з медичного факультету. А від себе додам: успадкувавши дух коваля від батька, М.Лазорик невтомною працею та сумлінням сповна викував у собі покликання лікаря й винахідника.

Володимир Тарасюк,
«Погляд».

Проректори з наукової роботи – в альма-матер

II Міжнародна науково-практична конференція проректорів із наукової роботи закладів вищої освіти України вдруге збрала учасників у нашому виші. Цього разу ключова тема – євроінтеграція української науки з проблемами й викликами.

«Є питання організації в цих умовах досліджень, збереження кадрів, наукового потенціалу... Практично такого майданчика в Україні не було, де б збиралася проректори з наукової роботи. Це – уже друга конференція. Сподіваємося, що такі заходи будуть щорічними саме в Ужгородському національному університеті», – мовив Іван Миронюк, проректор УжНУ з наукової роботи, професор.

«Наш виш багато років тісно співпрацює з Центром українського європейського наукового співробітництва та видавничим домом «Гельветика». У нас в активі – 10 журналів, які спільно видаємо, чимало конференцій на факультеті міжнародних економічних відносин, відкритий кабінет Центру українського європейського наукового співробітництва», – додав Микола Палінчак, декан факультету міжнародних економічних відносин.

Такі заходи сприяють єднанню, а воно важливе і для освіти, і для науки, і для міжнародної діяльності. Загалом конференція збрала 45 проректорів із наукової діяльності з усієї України. Тривав захід упродовж чотирьох днів.

Мирослава Гараздій,
«Погляд».

Із 79-річчям альма-матер!

Дорогі друзі, шановні колеги!

18 жовтня ми відзначили знаменну дату – 79-річчя Ужгородського національного університету. За час свого існування виш став справжнім інтелектуальним центром регіону.

Незважаючи на виклики, альма-матер продовжує розвиватися й досягати нових вершин. Ми пишаємося нашими науковими досягненнями, міжнародним визнанням та позиціями в престижних світових рейтингах. Це свідчить про високий рівень освіти й науки. Хочу подякувати всім, хто долучився до успіхів: викладачам, студентам, науковцям, адміністрації. Ваша робота є запорукою успіху нашого університету. І надалі працюймо разом, щоб зробити Ужгородський національний ще сучаснішим закладом вищої освіти.

У день народження університету ми відчуваємо особ-

ливу єдність. В умовах війни підтримуємо одне одного, продовжуємо надавати допомогу нашим захисникам, внутрішньо переміщеним особам, підтримуємо волонтерський рух. Це свідчить про те, що ми не просто навчальний заклад, а й невід'ємна частина суспільства. Я впевнений, що в майбутньому продовжимо розвиватися й робити вагомий внесок у поступ країни.

Бажаю викладачам міцного здоров'я, невичерпної енергії та творчого натхнення. Нехай ваша праця сприяє розвитку нашого університету.

Студентам – успіхів у навчанні, нескінченної жаги до знань і впевненості у власних силах. Разом ми збережемо й примножимо славні традиції нашого університету, зробимо все можливе для його подальшого процвітання.

Володимир Смоланка,
ректор УжНУ, професор.

УжНУ – посередині престижного рейтингу з-поміж 2095 вишів світу

Авторитетне британське агентство «Times Higher Education» опублікувало рейтинг «World University Rankings 2025». Ужгородський національний університет посів 1501 місце серед кращих вишів світу, підтвердивши статус одного з найліпших в Україні.

Рейтинг формується на основі всебічного аналізу, який охоплює дані про студентів, викладачів, фінансові ресурси та репутацію у сфері освіти й науки. Цього року методологія оцінювання складалася з 18 показників, розподілених на п'ять основних категорій: викладання (29,5%), дослідницьке середовище (29%), якість досліджень (30%), співпраця з індустрією (4%) та інтернаціоналізація (7,5%). Ключовими критеріями є не лише академічні результати, а й рівень міжнародної співпраці та впливу вишів на економіку.

Ужгородський національний університет знову продемонстрував високі результати в категорії «міжнародні перспективи», увійшовши до трійки кращих українських закладів. Також отримав високі оцінки за показниками «навчання», «дослідницьке середовище» та «співпраця з індустрією».

Слід зазначити, що цього року рейтинг значно збільшився, зокрема кількість ЗВО зростає з 1910 до 2095. Серед них 17 представляють Україну. Додатково 765 закладів отримали статус «репортера», що означає: їхні дані не відповідають критеріям для повного оцінювання. Ідеться, зокрема, і про 38 вітчизняних вишів.

Рейтинг «The WUR» є одним із найвпливовіших у світі. Щороку «Times Higher Education» аналізує діяльність понад 2000 вишів із більш ніж 90 країн. У світі налічується близько 25 000 вищих

навчальних закладів. Тільки найкращі можуть претендувати на входження до цього списку.

Успіх альма-матер – постійні зусилля в удосконаленні освітніх стандартів і наукових досягнень, що дозволяє університету залишатися конкурентоспроможним на міжнародній арені.

За матеріалами офіційного сайту УжНУ підготувала Ванесса Коряк,
студентка відділення журналістики.

У день народження – 30 200 грн

Наш виш святкував у формі благодійного ярмарку для ЗСУ

79-ю річницю альма-матер зустрічає добрими справами. На площі Театральній – столи зі смаколиками, іншою продукцією... До благодійного ярмарку долучилися всі 20 факультетів.

«У межах святкування 79-ої річниці проводимо кілька заходів, зокрема «Інтелектуальні бої», благодійний концерт. На ярмарку збираємо кошти для дронів, які виготовляємо в університеті і які передаємо нашим бійцям на передову. Ми є тиловою регіоном, а це означає, що в нас є більше можливостей, ніж у тих, хто ближче до фронту, і маємо максимально допомагати військовим», – зауважив про-ректор із науково-педагогічної роботи Ігор Король.

«Ідея благодійного ярмарку виникла давно, – розповідає голова профкому студентів Олександр Баран. – Коли в серпні писали план, студенти одразу ініціювали такий захід, тому що в нас є дуже талановита молодь. Сьогодні – і випічка, і шашлик, і сумки з бісеру, і армреслінг...»

Організаційні моменти впали на плечі не лише профкому, а й студентської ради університету. «Ми збирали учасників,

комунікували з ними, писали списки, приносили парти, скатертини, організували музику, виступи, флешмоб, тобто все, що бачите, робили разом із профкомом», – каже Марк Ердєвді, голова студради.

Здебільшого на ярмарку – смаколики. «Ми принесли печиво на вівсяному борошні, панкейки, пиріг із яблук та шоколадні мафіни. Найбільшу активність виявили першокурсники, зараз бачимо саме їхню продукцію: готували все вдома», – каже Катерина Магалецько, студентка факультету історії та міжнародних відносин.

Молодь придумує й маркетингові ходи – аби тільки продати товар і зібрати якомога більше коштів із благодійною метою. Тімея Вербач (фізичний факультет) мовила: «Продаємо в'язані іграшки, це все – моя робота. Якщо людина бере з ось таких більших виробів, то ми в подарунок даємо кекси, які спекла моя подруга».

Також на сцені тривав концерт. Загалом під час благодійного ярмарку вдалося зібрати 30 200 гривень.

Мирослава Гараздій,
«Погляд».

На підтримку 203-ої авіабригади

На філологічному факультеті УжНУ жовтень розпочався з благодійного ярмарку. Організатори заходу – заступниця декана з виховної роботи Марта Демчик, а також студенти Едіта Кукаріна, Нікіта Лісовець і Микита Пацаловський. Метою було зібрати кошти для допомоги військовим та наближення перемоги.

Гостем став Гліб, захисник Батьківщини, борець 203-ої авіаційної бригади, що додало події особливого змісту. Воїн розповів про досвід служби, зокрема загадав про виклики, із якими стикаються військові.

Студенти підготували різ-

ні смаколики. Це – випічка, фрукти в шоколаді, гарячий глінтвейн у прохолодний день... Із-поміж розваг – написання портретів, безпрограшна лотерея з цікавими призами, гра в дартс, що додала азарту та змагального духу, а також привернула увагу багатьох. Під час заходу молодь активно долучалася до збору коштів, підтримуючи одне одного.

У результаті вдалося накопичити 35 тисяч гривень, які спрямували на придбання зарядної станції для прожектора. Це обладнання допоможе військовим уночі виявляти ворожі дрони на кшталт «шахе-

дів», посилювати безпеку й успішно виконувати завдання.

Благодійний ярмарок на філологічному факультеті – яскравий приклад єдності та підтримки. Учасники відчували, що їхній внесок – важливий. Кожен, хто прийшов на захід, зміг стати частиною великої справи, наближаючи перемогу над загарбниками. Цей день запам'ятається не лише збором коштів, а й спільними переживаннями, які ще більше згуртували студентську спільноту нашого університету.

Марта Гудошнікова,
студентка відділення журналістики.

Із візитом до Кошиць

Делегация УжНУ мала двотижневий робочий візит до Кошиць. Упродовж першого тижня до неї входили проректори з науково-педагогічної роботи, професори Іван Миронюк і Мирослава Лендзель, декан економічного факультету, доцент Віталій Сержанов, заступниця декана з наукової роботи, професорка Вікторія Готра. Поїздка була здійснена в межах академічного обміну між викладачами за програмою «Erasmus+».

Економічні факультети Ужгородського національного університету й Технічного університету в Кошицях мають давні дружні стосунки: підрозділи працюють над різними напрямками ще з 2016 року. Хоч цей обмін не перший, він став важливим кроком для зміцнення відносин між навчальними закладами. Так, було організовано чимало зустрічей. Представники нашого вишу обговорили зв'язки між університетами з проректором із міжнародних відносин і мобільності, професором Яном Пітелом. Іван Святославович представив можливість співпраці між факультетами УжНУ і ТУКЕ, а Мирослава Олександрівна розповіла про потенціал міжнародного співробітництва, зокрема в межах Консорціуму університетів. Був присутній і Роберт Н.Томас – професор Технологічного інституту Джорджії (Атланта, США), який перебуває в Кошицях за Програмою імені Фулбрайта. Розмовляли про

партнерство як з американським вишем, так і тристороннє.

Наступною стала бесіда з проректором із наукової роботи та досліджень, професором Іво Петрашем. Щоб знайти спільні освітні й наукові інтереси, І.Миронюк підготував пропозиції від різних факультетів українською й англійською мовами, що було відзначено словацькими колегами. «Я переконаний: у майбутньому це призведе до більш плідного співробітництва між підрозділами УжНУ й ТУКЕ загалом, а не тільки між економічними факультетами», – прокоментував Віталій Вікторович.

Делегация побувала в Університетському науковому парку «Technicom» й ознайомилася з проектами та дослідженнями, над якими там працюють. Було домовлено про подальший розвиток партнерства.

Наступного тижня в Кошиці прибув ректор УжНУ, професор Володимир Смоланка. Разом із В.Сержановим узяли участь у церемонії відкриття академічного року в ТУКЕ, після чого відбулася зустріч із ректором, професором Петером Месарошем. Науковці домовилися про розширення й активізацію співпраці між навчальними закладами. Представники нашого вишу відвідали центр біомедицинської інженерії, у якому за допомогою професійного обладнання виготовляють кістки для трансплантації й протезування. Ще однією зупинкою став

Університет Павла Йозефа Шафарика в Кошицях, де разом із деканом, професором Петером Ярчушкою, заступницею декана, професоркою Желмірою Яцевою й іншими колегами обговорили питання співробітництва.

На економічному факультеті ТУКЕ зустрілися з деканом Міхалом Шолтесом і заступником декана Яном Булецою – організаторами поїздки. Володимир Іванович поговорив із Робертом Н.Томасом про налагодження відносин між навчальними закладами. Також побували в «Кошиці Трансформерс» – підрозділі економічного факультету, який опікується трансформацією наукових ідей і пропозицій із теорії в практику, здійснює їхню комерціалізацію, відповідає за підготовку міжнародних проектів; відвідали виставку інновацій та технологій «SlovakiaTech».

Зрештою, делегацію прийняв міський голова Ярослав Полачек. Він розповів про історію Кошиць, окреслив можливі кроки для співпраці між ужгородським і словацькими університетами.

«Поїздка виявилася доволі плідною. Думаю, альма-матер може перейняти корисний досвід. Були й інші ділові зустрічі, які сприятимуть подальшому розвитку УжНУ в науці, освіті й розширенню міжнародних контактів», – підсумував В.Сержанов.

Софія Скиба,
«Погляд».

У театрі до 79-ої...

Закарпатський академічний обласний український музично-драматичний театр імені братів Юрія-Августина та Євгена Шерегіїв став свідком святкування 79-ої річниці заснування Ужгородського національного університету. Благодійний концерт, який зібрав талановитих студентів, викладачів та почесних гостей, засвідчив творчий потенціал нашої спільноти.

Вечір розпочали урочистим врученням нагород найталановитішим здобувачам фаху. Ректор УжНУ Володимир Смоланка вітав лауреатів та дякував за досягнення. До привітань долучилися голова Закарпатської обласної ради Роман Сарай, директор департаменту освіти і науки Закарпатської обласної військової адміністрації Мар'яна Марусинець, які підкреслили важливість освіти й ролі університету в житті краю.

Виступи студентів запам'яталися особливо. Проникливо було виконано пісню «Тепло» (про мрії, кохання та дружбу). Чутливі виявилися танець ніби з перетворенням на метелика, який прагне свободи. Високий рівень майстерності продемонстровано під час складної композиції

Христини Соловій «Fortepiano». Підкорив публіку й танець пари здобувачів фаху. Одним із найяскравіших моментів вечора став виступ акробатичного дуєту з номером «Наробила лиха», який теж викликав шквал аплодисментів. Спеціальним гостем концерту був гурт «Gravity religion» – справжній подарунок для публіки.

Загалом концертна програма вражала різноманітністю жанрів. Між виступами організатори влаштували захопливі аукціони, де кожен охочий міг придбати унікальні лоти та підтримати благодійну справу.

Весь вечір пронизувала атмосфера єднання, творчості, позитиву. Студенти демонстрували свої таланти та активну життєву позицію.

Благодійний концерт до 79-ої річниці УжНУ став яскравим свідченням того, що університет – не лише місце навчання, а й осередок культури, мистецтва. Захід об'єднав студентів, викладачів, випускників, друзів закладу, подарувавши безліч незабутніх вражень.

Вікторія Ливдар,
студентка
відділення журналістики.

Як сприймають світ люди з порушенням зору?

15 жовтня – Міжнародний день білої тростини

«Маркер двобічний фіолетового кольору, маркер лавандовий, ручка автоматична синя, підстругачка салатова... Я зараз передаю за чергою вам у руки ці предмети. Слід зрозуміти (учасники – із зав'язаними тугими тканинами на очах – прим. авт.), що у вас за ароматом, формою та кольором», – починає воркшоп «Почуй! Відчуй! Побач!» Марина Сташина-Неймет, провідна фахівчиня Центру інновацій та розвитку УжНУ. Захід приурочили до Міжнародного дня білої тростини – одного з інструментів орієнтування в просторі для людей із порушенням зору.

«Ми помітили, що є надзвичайно велика потреба в тому, щоб наша молодь була обізнаною з темою інклюзії. Знати про особливості світосприйняття людей з інвалідністю, правила комунікації з ними, дотримання етикету в спілкуванні – усе це нині дуже важливо. Університетське середовище повинне бути комфортним для всіх», – каже Альона Алмашій, директорка Центру інновацій та розвитку.

Захід зібрав у молодіжну-му центрі «YouthHub» студен-

тів різних підрозділів вишу. Третьокурсниця факультету іноземної філології Наталя Федоричка розповіла: «Важко орієнтуватися без зору, ти наче в якомусь вакуумі. Найлегше було розпізнати кулькову ручку, важче – клей, коробочку зі цвяхами...»

«Ми змогли сьогодні відчутися себе на місці людини з порушенням зору. Досвід важливий, адже вчилися визначати предмети на

дотик, запах, запам'ятовували, яких кольорів вони були», – додав Роман Готько, першокурсник факультету суспільних наук.

Також учасники воркшопу орієнтувались у просторі – очі під щільною тканиною, залишається довіряти тому, хто супроводжує... «Це – одне з найскладніших завдань, тому що ми, як правило, не фіксуємо в уяві, що там повернули ліво-

руч, праворуч, розвернулися на 180°, чого не скажеш, коли очі зав'язані. Важливо максимально згрупувати органи чуття, щоб не покладатися на щось одне, а задіювати їх комплексно: якщо щось не чуємо, то можемо запам'ятати це за формою, розміщенням», – пояснює М.Сташина-Неймет. І додає, що в побуті з людьми з порушенням зору слід усе чітко проговорювати. До прикладу, кімнату потрібно описувати за годинниковою стрілкою: «Ось на «трійці» від тебе – те то, на «шістці» – інший об'єкт... Так само, коли ми людину десь проводимо, то варто озвучувати, куди йдемо, що навколо, адже якщо, наприклад, вона йтиме згодом у супроводі когось іншого чи сама за допомогою білої тростини, то легше орієнтуватиметься».

На завершення студенти відчували, як це – ходити з білою тростиною, рухаючись молодіжним центром, аби ще краще зрозуміти, із якими бар'єрами стикаються люди з порушенням зору.

Мирослава Гараздій,
«Погляд».

Одним абзацом

■ **Конгрес.** 17–18 жовтня в УжНУ працював XVI Конгрес Української асоціації європейських студій із питань вступу України до ЄС та відбудови країни після війни. Докладніше: uzhnu.edu.ua/uk/news/v-uzhnu-vidbuvsya-xvi-kongres-uaYes-sered-spivorganizatoriv-yako.htm.

■ **Радіодиктант.** Із нагоди Дня української писемності та мови різні структурні підрозділи УжНУ долучилися до Радіодиктанту національної єдності (авторка тексту – Оксана Забужко), який зачитав поет, військовослужбовець Павло Вишебаба.

■ **Екоакція.** Ініціатива «Ужгород за чисте довкілля» тривала три дні в ректораті УжНУ. Викладачі, працівники університету, студенти, просто містяни приносили відсортовану вдома вторсировину, натомість отримували екоподарунки. Організатори – Центр інновацій та розвитку, ГО «Зелений Варош» і управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради. Відходи забрала Станція заготівлі вторсировини «Проектна, 3».

Дипломат-військовослужбовець Іван Довганич зустрівся зі студентами

На факультеті міжнародних економічних відносин студенти зустрілися з І.Довганичем, який із червня 2024 р. є надзвичайним і повноважним послом України в Іраку. Здобувачі фаху мали унікальну можливість почути про життєвий та професійний шлях дипломата, який також був на службі в ЗСУ.

Іван Іванович родом із села В.Копаня Берегівського району. Після закінчення школи-інтернату здобув освіту історика, проте, як зазначив, «із дитинства мріяв бути дипломатом, та в радянські часи це було майже неможливо. Але коли ставиш якусь ціль – обов'язково її досягнеш». У 1992 р. І.Довганич таки потрапив на дипломатичну службу. Упродовж наступних 12 років працював, не відмовляючись від жодної роботи, будуючи своє майбутнє. «Спочатку ти роками працюєш на репутацію, а далі репутація починає працювати на тебе», – зазначив гість. У 34 роки йому запропонували очолити самостійне посольство в Іраку, це в часи війни 2005–2006 рр. Довелося побувати й у В'єтнамі, Угорщині, Камбоджі та багатьох інших країнах, вивчаючи культури та мови, зокрема арабську. На тривалий час залишив державну службу, почав викладати.

Із початком повномасштабного вторгнення Іван Іванович вступив до лав Збройних сил України, був у складі 30-ї бригади в кулеметному взводі. Під

Бахмутом поранили. За цих обставин із захисником зв'язався тодішній міністр закордонних справ Д.Кулеба з особистим проханням повернутися на дипломатичну службу. З усмішкою згадує слова Дмитра Івановича на свою відмову: «Ви є ухилингом дипломатичного фронту». Після реабілітації І.Довганич усе ж повернувся до Іраку, де не був 18 років. Водночас, незважаючи на таке різноманітне життя, коли є можливість побачити інші країни, їхню культуру, ти все одно залишаєшся на своїй малій батьківщині. «Я – закарпатець, і де б не був, відчуваю себе закарпатцем», – каже Іван Іванович.

Під час зустрічі дипломат поспілкувався зі студентами. На його думку, найкраще просувати нашу культуру в арабському світі вийде через жінок та дітей, через казки, перекладені арабською, коліскові тощо. Гість також розповів, як до нього приходив «бразильський посол» із проханням «терміново виписати візу, щоб потрапити в Україну математику з Багдадського університету», а потім виявилось, що в Іраку навіть немає посольства Бразилії...

Крім того, Іван Іванович поділився спостереженнями, що азійські країни дуже співчутливі. Зокрема, коли йдеться про війну. Нас особливо підтримують народи, які з власної історії знають про кровопролиття.

У цілому за півтори години студенти мали змогу відчутти із середини, якою є робота дипломата: часом тривожно, складно, але неймовірно цікаво.

Маріанна Чайбинець,
Анастасія Стегайло,
студентки
відділення журналістики.

16-ий – фінальний!

Останній том «Історії України»

від професора Сергія Федаки побачив світ

На річницю УжНУ прийнято підбивати підсумки пройденого шляху. Серед здобутків є й колективні, й індивідуальні. Зокрема, професор кафедри античності, середньовіччя та історії України домодерної доби Сергій Федака не так давно презентував книжку «Розбудова держави 1996–2024». Видання стало завершальним етапом у роботі над авторською «Історією України» – масштабною працею, що складається із 16 частин.

Останній том охоплює найсучаснішу історію – відтинок часу від 1996 року, у якому Верховна Рада прийняла чинну Конституцію, і аж до 1 липня 2024-ого, коли автор закінчив написання рукопису й передав його до видавництва. «На відміну від попередніх періодів, сучасна історія України майже ніде не описана. Тут потрапила до 16-ого тому. Докладно розглянуто правління п'яти останніх президентів – кожного зі своїми обличчям, командою, політикою. Останню третину книжки займають події

нинішньої російсько-української війни, що практично ніде ще не розписано, тому я горджуся цим виданням. У якихось місцях воно було найскладнішим і, може, писалося найдовше з усіх, але, зрештою, вийшло», – прокоментував Сергій Дмитрович.

Загалом усі 16 томів, які містять історію України від кам'яного віку й до наших днів, були опубліковані в 2020–2024 рр. За словами автора, матеріал для видань готував упродовж життя: перед написанням збирав 40 років, а за чотири оформив і видав напрацювання. Не обійшлося й без багатьох труднощів, але минуло не рік, не десятиліття – і поступово все було подолано. «Кожна частина по-своєму складна, по-своєму цікава», – відзначає історик.

Найближчим часом С.Федака планує популяризувати шістнадцятитомник і надати йому певного резонансу: «Сподіваюся, видання знайде читача».

Софія Скиба,
«Погляд».

Про стан медіа – у форматі конференції

На базі кафедри журналістики УжНУ проведено вже V Міжнародну наукову конференцію «Українські медіа в європейському інформаційно-комунікаційному просторі: історія, стан, перспективи». Спільними зусиллями захід організували, крім нашого вишу, медійні підрозділи Дніпровського національного університету імені О.Гончара та Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка».

Зі вступним словом виступив декан філологічного факультету, професор Юрій Бідзіля, відзначивши: за роки проведення конференції стала представницькою не лише серед областей України, а й поза межами нашої держави. Перед початком пленарного засідання учасники наукового заходу вшанували хвилиною мовчання пам'ять полеглих українських військових, завдяки яким є змога збиратися на таких подіях. Роль перекладача виконувала доцентка кафедри масової та міжнародної комунікації Дніпровського національного університету імені Олесея Гончара Юлія Гаркавенко.

До вітального слова також запросили завідувачку кафедри

журналістики та засобів масової комунікації НУ «Львівська політехніка» Зоряну Галаджун. Підхопила ініціативу й деканеса факультету систем і засобів масової комунікації ДНУ імені Олесея Гончара Оксана Кирилова. Присутніх вітав і Володимир Різун, професор Навчально-наукового інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка.

Відкрити пленарне засідання доручили Ніко Дроку, почесному професорові медіа екзаменаційної комісії WJES у Нідерландах. Поважний гість презентував дослідження «Журналістика й кліматична криза». Доцентка Упсальського університету зі Швеції Каріна Сардарян поділилася своїм доробком у напрямку функціонування ЗМІ національних спільнот в Україні та за кордоном. Були й інші виступи. Зокрема, на тему ейджизму в медійному дискурсі доповідала Світлана Голик, в. о. декана факультету іноземної філології УжНУ. Професорка КНУ імені Тараса Шевченка Богдана Носова запропонувала увазі слухачів доповідь «Дискурс публічних інтелектуалів: інтерпретація наративів ідентичності в українських ЗМІ». Своєю чергою, професор В.Різун під час виступу виокремив основні

виклики для журналістської освіти в умовах війни... Пленарне засідання завершив Ю.Бідзіля доповіддю «Новітні медіа в Україні: між стандартами журналістики, інформаційним примітивізмом та освітнім занепадом».

Відтак роботу продовжили у восьми тематичних секціях, розглянувши проблеми історії української та зарубіжної журналістики, новітні медіаєвища в інфопросторі України та країн ЄС, медіаінновації, виклики для медіаосвіти, специфіку функціонування ЗМІ національних спільнот. У межах конференції також відбувся традиційний фестиваль медійників «Інформаційна миска» (див. стор. 8).

Євген Соломін, завідувач кафедри журналістики УжНУ, після форуму зазначив: «Загалом у заході взяли участь партнери з 10 європейських країн. Україну представили 12 вишів. У пленарній частині презентували найактуальніші питання журналістики. Ми як структурний підрозділ беремо участь у програмі DESTIN, щоб інтегрувати наш університет до європейського освітньо-наукового середовища».

Сергій Чернишов,
студент
відділення журналістики.

На XXX – перші!

Ужнівці відмінно виступили на облпрофспартакіаді

Підтримати традиції та вшанувати захисників і захисниць України – саме з такими намірами в Ужгороді зібралися учасники XXX Закарпатської обласної міжгалузевої спартакіади профспілок. Захід присвятили 80-річчю створення Закарпатської обласної ради профспілок та Дню захисників і захисниць України.

Присутніх вітали голова Закарпатської облпрофради Іван Зелінський, заступник голови фізкультурно-спортивного

товариства «Спартак» Григорій Верзун, директор департаменту освіти і науки, молоді та спорту Закарпатської обласної військової адміністрації Мар'яна Марусинець, голова ГО «Рада ветеранів Закарпаття» Генріх Пфістер.

Із 15 галузевих профспілок участь у змаганнях із кульової стрільби, волейболу, дартсу, настільного тенісу, шахів і шашок брали учасники одинадцяти обласних організацій – близько 150 спортсменів. Першою фінішувала команда профспілок працівників освіти і науки, другим – колектив профспілки працівників культури, третіми – представники профспілки працівників будівництва і промбудматеріалів.

Відрадно, що в складі команди чемпіонів чудово зарекомендували себе ужнівці. Зокрема, Тамара Суран, голова первинної профорганізації працівників Ужгородського національного університету, доцентка кафедри словацької філології філологічного факультету, посіла перше місце в кульовій стрільбі серед жінок та перше загальнокомандне зі стрільби; Олександр Пугач, інженер кафедри оптики фізичного факультету, визмагав «срібло» серед чоловіків у настільному тенісі та загальнокомандне «золото» із цього виду спорту; Михайло Повідайчик, доцент кафедри кібернетики і прикладної математики факультету математики та цифрових технологій, став бронзовим призером у шашках в індивідуальному заліку та срібним призером у загальнокомандному. Крім того, у волейболі (не входив до заліку, але був у програмі змагань) друге місце – за колективом освітян і науковців, у складі яких – Павло Сітніков, студент 2 курсу факультету здо-

ров'я та фізичного виховання; Богдан Скляр, третьокурсник юридичного факультету; Богдан Герич, четвертокурсник інженерно-технічного факультету; Владислав Мікульця, першокурсник навчально-наукового інституту хімії та екології; Євгеній Пічора, першокурсник факультету історії та міжнародних відносин; Тетяна Шишканич, магістрантка ІТФ. Вітаємо призерів-ужнівців із високими результатами!

На завершення слід додати, що передбачені грошові нагороди командним медалістам (а це – сукупно 9 тисяч гривень) перерахували на потреби 128-ої окремої гірсько-штурмової бригади.

Володимир Тарасюк,
«Погляд».

Пристрасть на все життя

Доцентів Казіміру Гурницькому було б 100 років

Кожна людина має Вчителя, а то й декількох. Сприймає настанови та поради, які із часом, виявляється, стають глобальнішими. У складну хвилину ставить собі запитання: як учинив би Наставник? Ним, безумовно, був і кандидат історичних наук, доцент К.Гурницький, чиє століття від дня народження виповнилося в середині жовтня. Саме цій даті присвячений матеріал. Спробуємо відновити власні спогади про Вчителя.

Казімір Іванович народився 13 жовтня 1924 року в селі Шаровечка (тепер Хмельницького району Хмельницької області) у польській родині. Першим серйозним випробуванням для нього (як і для мільйонів українців) став голодомор 1932–1933 рр. На думку колеги, під час штучного голодомору московська влада через республіканських сателітів винищувала тих, хто проживав на території тодішньої УРСР. На щастя, родина Гурницьких вижила, бо реквізитори не знайшли всіх продовольчих запасів. Крім того, батько працював ковалем, а брату пощастило влаштуватися на торфорозробку. Однак згодом почалося переслідування родини. Узимку 1936-ого переселили на Луганщину. Колега згадував, що ставлення до переселенців було геть недобророзичливе. До школи доводилося долати 6 кілометрів полем або 10 дорогою, навчання вели російською мовою, якої хлопчина не знав. Одного разу, коли учень повертався зі школи, загубив у снігу чоботи. Наслідок – запалення легень. Завдяки матері, яка поїла липовим чаєм, залишився живим. Усе це спонукало Гурницьких до втечі на Полтавщину, у село Кошманівку, де проживала тітка.

Там було значно краще. Казімір ходив до місцевої школи, швидко надолужив утрачене. І тут – нова біда: батько, Іван Павлович, раптом став «ворогом народу» і в 1938 році був розстріляний. Як колись згадував колега, у ті часи репресії досягли апогею. Влада винищувала не тільки українське населення, а й інші народи, зокрема поляків. До початку німецько-радянської війни 1941–1945 рр. юнак закінчив 8 класів Кошманівської середньої школи.

Після початку згаданої війни мільйони людей мали відповісти на складне питання: що робити далі? Наш Учитель згадував про це так: «Позаяк Німеччина пішла війною проти слов'ян, то і я як слов'янин мушу йти воювати». І хоч іще не мав 17 років, попросився добровольцем до Червоної армії. Як не дивно, хлопчину через деякий час узяли. Спочатку був курсантом-мінометником, згодом командиром відділення та командиром взводу окремого воєнно-будівельного батальйону. Воював на Південно-Західному, Сталінградському, Воронезькому, III Українському фронтах. Дійшов до північно-східної території Австрії. Сам згадував, що під час війни щонайменше п'ять разів міг загинути, але рятував ангел-охоронець. Після її закінчення залишився в ар-

мії до квітня 1948-ого. Проходив службу в Одесі командиром взводу 86-ого окремого військово-будівельного батальйону.

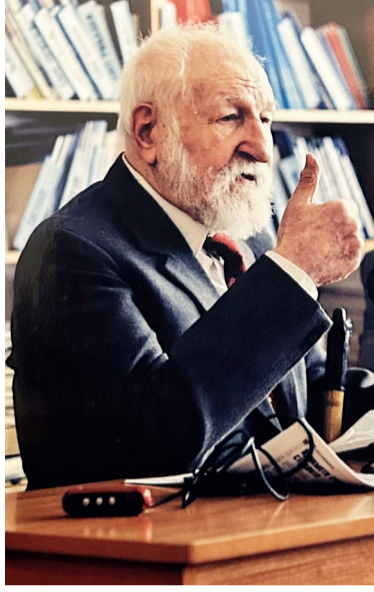
Демобілізувавшись, працював вагарем, згодом старшим вагарем на станції Гречани Південно-Західної залізниці Хмельницької області. Тут відвідував заняття у вечірній школі робітничої молоді й отримав у 1954 році довгоочікуваний атестат про середню освіту.

Казімір Іванович підкреслював, що завжди прагнув навчатися, хотів здобути й вищу освіту. Тому не дивно, що 1954 р., будучи сімейною людиною, маючи 6-річного сина, вступив на історичне відділення історико-філологічного факультету УжДУ. Чому обрав саме наш заклад? У потязі дорогою на Київ дізнався, що відкрито Ужгородський університет. Тому й вирішив вступати сюди. Крім того, на іспиті у вечірній школі наставник відзначив історичне мислення.

Учився дуже добре (по-іншому фронтвик і не міг), у червні 1959-ого одержав диплом із відзнакою. Саме тут, у стінах альма-матер, у Казіміра Івановича з'явилась іскра науковця й педагога, яку він із гідністю проніс через усе життя.

Після здобуття диплома історика молодий спеціаліст залишився працювати в рідному виші – спочатку головою об'єднаного профкому (1959–1960), помічником проректора із заочного навчання (1960–1962), згодом – викладачем (1962–1963), старшим викладачем (1963–1971) та доцентом (1971–1988) кафедри загальної історії, доцентом кафедри нової і новітньої історії (1988–1993). У 1959–1962 рр. за сумісництвом – викладачем кафедри загальної історії. Під час роботи у виші (а це майже 34 роки) колега добре виявив себе в різних іпостасях: педагога, науковця, поета, про що – далі...

Багатьом тисячам студентів-істориків Казімір Іванович запам'ятався як досвідчений наставник. Викладав складний навчальний курс «Історія країн Азії та Африки в середні віки та новий час». Викладав логічно й послідовно, у взаємозв'язку з раніше вивченими темами. Повністю віддавав себе роботі, не зривав жодного навчального заняття. Вимагав такого ж і від студентів. Ось приклад: єдиний син Володимир, котрий навчався на заочному відділенні історичного факультету, не склав іспит у батька і був відрахований зі складу студентів. Чи можемо ми зараз уявити таке?! На заняттях К.Гурницького не було проблем із дисципліною, усі студенти наполегливо працювали. Особливо відповідально готувалися до се-

мінарських занять. Казімір Іванович розробив і опублікував окремі навчально-методичні студії. А ще успішно керував написанням курсових і дипломних робіт. До речі, два випускники наставника – Іван Вовканич (свого часу – декан факультету історії та міжнародних відносин (колишнього історичного) і Микола Матьовка – успішно захистили кандидатські й докторські дисертації. Педагогічна робота колеги завжди була на першому місці.

Крім того, ще під час навчання на істфаку в студента К.Гурницького зароджується інтерес до наукової роботи. Відвідував заняття гуртка, брав активну участь у проведених тематичних вечорів, екскурсій. Згодом, працюючи у виші, зацікавився історичними поглядами Агатагела Кримського (1871–1942) – визначного вітчизняного вченого-сходознавця, письменника, дослідника української мови та літератури, перекладача, дійсного члена Української АН (1917 р.) і Наукового товариства імені Тараса Шевченка (із 1903-ого), знавця 60 (!) іноземних мов.

Дослідник багато часу провів у найбільших архівосховищах та книгозбірнях. Усе це дозволило комплексно проаналізувати історичні погляди та концепції А.Кримського, показати його внесок у розробку наукової проблем Арабського Сходу, Ірану, Туреччини... Результатом пошуків став успішний захист у червні 1970 року на засіданні вченої ради Інституту історії АН УРСР (тепер Інститут історії України НАН України) кандидатської дисертації «Історичні погляди А.Ю.Кримського». Згодом світ побачили дві монографії: «Кримський як історик» (Київ, 1971) та «Агатагел Ефимович Крымский» (Москва, 1980). До речі, друга була відзначена третьою премією Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР у номінації «Краща книга року» (1981). Додамо, що вчений був автором високофахових студій зі згаданої теми.

Після захисту кандидатської Казімір Іванович через деякий час продовжив наукові пошуки. Зосередився на проблемі становлення й розвитку сходознавства в Україні. Сумлінно працював у академічних архівах, рукописних відділах найбільших бібліотек Радянського Союзу, зокрема Української РСР. І дійшов висновку: в

Україні в 1920–1930-их роках були сприятливі умови для розвитку сходознавства. Удалося створити секцію сходознавства при Українському науковому товаристві. Згодом у Харкові започаткували Всеукраїнську наукову асоціацію сходознавців (ВУНАС), яка мала філії в Києві та Одесі. Там же з'явилися «Українські курси східних мов». У 1930 р. зорганізували Український технікум сходознавства та східних мов. Відбулися сходознавчі з'їзди (1927, 1929). Але вище керівництво держави не хотіло появи конкурента для наукових установ Москви й Ленінграда (тепер Санкт-Петербурга) і робило все, щоб зашкодити нашому сходознавству.

На переконання К.Гурницького, Україна перебувала тоді в «безправному, колоніальному становищі», і до того «в тоталітарно-імперській репресивній системі». Тому й почалося гоніння на республіканські сходознавчі установи. У 1931-ому ліквідували Всеукраїнську асоціацію сходознавців (ВУНАС). Багатьох сходознавців репресували (це – Олександр Гладстерн, Борис Курц, Павло Ріттер, Олександр Федоровський, Федір Шміт та інші). Академік А.Кримський був заарештований і висланий у Кустанайську область (Казахська РСР), де помер у лікарні міста Кустанай у 1942 році. На превеликий жаль, із 1934 р. сходознавство як науковий напрям припинило існування в УРСР. Знайдені матеріали завдали великого удару історикові, і він вирішив не закінчувати докторську дисертацію. У такий спосіб позбавив колег (зокрема й майбутніх) оригінального вітчизняного дослідження, яке б змалювало об'єктивний стан сходознавства в 1920–30-их роках.

К.Гурницький був відомим і як поет та перекладач. Почав писати ще в другій половині 1930-их років, будучи учнем Кошманівської школи. Але розвиток репресій став для нього сильним ударом – натхнення покинуло на кілька десятиліть. І лише в студентські часи муза повернулася. Цьому значною мірою сприяла подарована в Ленінграді студентами-поляками книжка видатного польського поета Констани Галчинського (1905–1953). Як згадував наставник, знайомство з цим виданням так збентежило його душу, що не писати він уже не міг. Відтоді побачили світ 7 збірок поезій.

Усі вийшли друком в Ужгороді: «Право на вічний неспокій» (1963), «Ікарові очі» (1967), «Земля в польоті» (1981), «На стикові тисячоріч» (1997), «Третє цвітіння» (2005), «В одвічнім колі дванадцяти» (2010), «В магії сакури» (2012). Рецензії писали Наталія Бедзір, Юрій Балага, Василь Микитас, Петро Скунець, Василь Густь, Іван Мандрик, Сергій Федака, Надія Ференц, Володимир Фединішинець та інші. На їхню думку, поезія колеги має філософське підґрунтя. Її можна читати, якщо докладно заглиблюватися у зміст. Додамо, що Казімір Іванович успішно займався перекладами з польської, біло-

руської та серболужицької мов. Робив це дуже сумлінно, відповідально, якісно!

На завершення скажемо: наставник не вважав себе поетом, не намагався вступити до Спілки письменників України. Хоч поет П.Скунець, перекладач Ю.Шкробинець, літературознавець В.Микитас, поет Ф.Кривін радили це зробити. Але К.Гурницький підкреслював, що й без Спілки в нього «поетичний стан душі». Рецензенти відзначали неабиякий літературний хист; твори, сповнені глибокого бачення історичної дійсності, філософії буття, краси природи. Безумовно, оцінка поетичного доробку нашого колеги-історика ще чекає прискіпливого дослідника.

Знаємо Казіміра Івановича і як громадського активіста. Він ніколи не цурався громадської роботи. Багатьом вихованцям запам'ятався толерантним академіком, а колега – одним із профспілкових лідерів (тоді профспілки багато вирішували). Крім того, був головою факультетського відділення Товариства охорони пам'яток історії та культури області, головою ревізійної комісії профкому університету, членом бібліотечної ради УжНУ; читав лекції для краян, виступав на обласному радіо. В останні роки став активним діячем Товариства польської культури Закарпаття. І завжди в усьому встигав!

Казімір Іванович був щасливим у сімейному житті. У 1947 р. в Одесі познайомився з майбутньою дружиною. Кароліна Павлівна тримала на тендітних плечах усі чотири кути квартири: схвалила бажання чоловіка здобути вищу освіту, незважаючи на те, що син мав 6 років. Усе робила для того, аби чоловік міг успішно реалізувати педагогічний, науковий та поетичний потенціали. Син Володимир здобув вищу освіту, знайшов супутницю життя Раю. Подарували батькам онуків – Евеліну, котра, до речі, викладає на відділенні журналістики нашого університету, є відомою в краї та поза його межами медійницею, і Ромуальда та правничку Оленку. Дружина трудилася на посаді бухгалтера Ужгородської взуттєвої фабрики.

За ратні подвиги К.Гурницький від держави був нагороджений бойовими та іншими орденами й медалями. За роки роботи в Ужгородському університеті педагогу та науковцю також неодноразово оголошували подяки, вручали грамоти та премії за добросовісну працю.

Минуло понад 5 років із того часу (20 лютого 2019 р.), коли колега, доцент К.Гурницький залишив земний світ. Ті, хто був знайомий із Казіміром Івановичем, пам'ятають його як дисципліновану, скромну, добру, працюючу, доброзичливу людину. Він мав беззаперечний авторитет в Ужгородському університеті та за його межами. К.Гурницький, про якого, до речі, писала й газета «Погляд», житиме довго в пам'яті вдячних нащадків!

Іван Мандрик,
доктор історичних наук.
Микола Олашин,
кандидат історичних наук.

Друзі-держави України очима здобувачів фаху УжНУ

Проведено невеличке опитування 100 студентів із метою виявити, які держави молодь Ужгородського національного університету вважає найближчими союзниками України за сучасних, воєнних, умов.

Найчастіше юнаки й дівчата називали: США (39 % опитаних), Польщу (35 %), Литву (22 %), Латвію та Чехію (по 18 %), Німеччину (16 %), Словаччину (15 %), Естонію (13 %). За такі країни, як Італія, Франція та Велика Британія, проголосувало по 7 відсотків ужнівців.

Незважаючи на вищенаведені результати, ми вдячні всім державам, які допомагають Україні у важкі часи й наближають перемогу над загарбниками.

**Студенти 3 курсу
відділення журналістики
(освітня програма
«Міжнародна журналістика»).**

Будівництво скверу Пропонуємо назви!

Біля УжНУ триває масштабне будівництво студентського скверу, яке контролює ректор Володимир Смоланка. За короткий час будівельники виконали значну частину робіт, проклавши численні пішохідні доріжки, які охоплюють усю територію закладу. Водночас проректор з адміністративно-господарської частини Дмитро Сойма зніщював громадське обговорення назви майбутнього скверу, закликаючи охочих долучитися до цього процесу. «Погляд» підтримав ідею Дмитра Юрійовича, яку також схвалив Володимир Іванович, щодо конкурсу на найкращу назву для нової зеленої зони. Серед запропонованих варіантів уже є півтора десятка пропозицій: «Студентський хаб», «Кампусний куточок», «Сад молодості», «Сад альма-матер», «Студентський парк», «Ужпарк», «Молодіжний», «Травневий», «Парк знань», «Сквер студентсь-

кої мрії», «Алея науки», «Тайм-сквер», «Ужнівський», «Сквер святого студента», «Розумний сквер». Запрошуємо студентів, викладачів і надалі пропонувати назви скверу. Конкурс триває!

А поки з кожним днем відпочинкова зона дедалі більше набуває рис завершеності. «Я та наша команда раді допомогти створити студентський сквер! Це неймовірно важливо для молоді. Я із задоволенням працюю над тим, щоб тут з'явився затишний простір для відпочинку й спілкування. Чудово, що юнаки та дівчата можуть долучитися до вибору назви – ініціатива зробить сквер особливим для всіх! Сподіваюся, він стане улюбленим місцем багатьох», – зазначив один із будівельників.

Продовжуйте активно пропонувати назви!

**Олена Лазня,
студентка
відділення журналістики.
Фото Ванесси Корьяк**

На 79-у річницю – «Битва інтелектів»

УжНУ відзначив свою 79-річницю проведенням захопливого змагання «Битва інтелектів». Цей захід зібрав аж 19 студентських команд: «Alter ego» – юридичного факультету, «Інженери на Ланосі» – інженерно-технічного, «FOX (Лиси)» – здоров'я та фізичного виховання, «Різаки» – фізичного, «Помилка компіляції» – інформаційних технологій, «Чорний список» – міжнародних економічних відносин, «Філіжанки й чайник Микита» – філологічного, «Купиш хоміка?» – економічного, «Геомафія» – географічного, «Aris Mellifera» – біологічного, «Істерики» – історії та міжнародних відносин, «Радванська інтелігенція» – туризму та міжнародних комунікацій, «Діти Менделєєва» – навчально-наукового інституту хімії та екології, «Філологи в дії» – іноземної філології, «ЛА-КА-ЛУТ» – стоматологічного, «Гіппократи» – медичного, «Мисливці за теоремами» – математики та цифрових технологій, «Синдикат» – суспільних наук і «Вибухові кошенята» – природничо-гуманітарного фахового коледжу, які змагалися за звання найрозумнішого.

Захід відкрив проректор Ігор Король, який наголосив на важливості таких змагань і побажав учасникам насолодитися грою та успішно досягти фінішу. Студенти проходили інструктаж, адже під час підготовки до серйозних змагань потрібно дотримуватися правил, серед яких – заборона на використання гаджетів.

Кожна команда пройшла серію інтелектуальних раундів, у яких потрібно було відповідати на різноманітні питання, що охоплювали теми від кіно до загадок, сприяючи розвитку колективного духу та креативності. Студенти записували відповіді на папірець і передавали ведучому Дмитрові Койтюку, а найкращі

тимальні отримували шоколадні батончики. Організатори з профкому, студради та центру гуманітарно-виховної роботи підготували декілька цікавих раундів, зокрема розминку «Правда чи брехня» і шість основних етапів із різними типами запитань.

На кожному відрізку інтелектуальної гри учасникам надавали обмежений час для роздумів: від 20 до 30 секунд. За правильну відповідь нараховували 1 бал. Перший раунд під назвою «Бліц» складався з 10 питань, кожне з яких оцінювали окремо. Другий етап – «Плюс-мінус». У ньому потрібно було розгадати зашифроване в ребусі слово. Третій тур – «Інтелектурал» – охоплював 10 запитань. Четвертий – «Що спільного?» – вимагав визначити спільну рису трьох зображень, представлених на екрані. У п'ятому – «Фільми» – гравці вгадували кінострічку за еможді або малюнком. Останній тур – «10 за 10» – передбачав блок із 10 запитань, де час на обдумування відповіді було збільшено до однієї хвилини. Упродовж заходу панувала дружня атмосфера, учасники активно підтримували одне одного, що робило змагання ще захопливішим. Після поєдинку організатори підраховували бали, а Ігор Іванович, голова студентської ради Марк Ердевдій та голова профкому студентів Олександр Баран поділилися враженнями від заходу.

Після завершення змагань оголосили переможців: перше місце посів «Синдикат» із факультету суспільних наук, другою стала команда «Купиш хоміка?» (економічний факультет), а третім фінішував «ЛА-КА-ЛУТ» (стоматологічний).

Загалом «Битва інтелектів» стала чудовою можливістю для студентів продемонструвати знання, знайти нові знайомства та просто весело провести час.

**Софія Щербата,
студентка
відділення журналістики.**

72-а студентська...

Непередбачувана погодою осінь і цілком передбачувана в бажаннях студенти... Ці їхні змагання були вимушені стати на паузу на три роки у зв'язку з пандемією коронавірусу та війною. Але захід усе ж відновили.

Команди факультетів розпочали з легкоатлетичного забігу. По два хлопці та дві дівчини в складі підрозділу. Як зазначив Іван Маріонда, головний суддя змагань, виконувач обов'язків завідувача кафедри теорії та методики фізичної культури, студенти бігли 1000 м, а студентки – 500. Відтак за підсумками всіх фінішів визначали загальноколективні місця.

Серед хлопців переміг Даниїл Дуб (факультет здоров'я та фізичного виховання), другим став Ростислав Матьковський (факультет історії та міжнародних відносин) і третім – Олексій Кемінь (ФЗтФВ). Серед дівчат вітання приймали Вікторія Тереняк (ФЗтФВ, 1 місце), Ірина Волошин (ФЗтФВ, 2) і Анастасія Григоренко (юридичний, 3 місце).

У загальному заліку факультет

здоров'я та фізичного виховання визмагав титул чемпіона, за ним розташувалися природничо-гуманітарний фаховий коледж (2) і юридичний факультет (3). Далі команди фінішували в такому порядку: 4. Факультет суспільних наук. 5. Медичний. 6. Інформаційних технологій. 7. Математики та цифрових технологій. 8. Міжнародних економічних відносин. 9. Історії та міжнародних відносин.

Учасників та призерів вітали Ігор Король, проректор із науково-педагогічної роботи, Едуард Сивохоп, декан факультету здоров'я та фізичного виховання, Іван Рильяк, голова Закарпатського обласного відділення НОК України, І.Маріонда, викладачі факультетів.

Другий вид спартакиади – баскетбол 3х3 серед чоловіків. За 3 місце суперничали команди медичного факультету та факультету інформаційних технологій. У неймовірному протистоянні медики довели, що їхні халати не лише білі, а й спортивні – 9:8. У грі за 1 місце зійшлися

переможці своїх груп, зокрема факультет здоров'я та фізичного виховання і природничо-гуманітарний фаховий коледж. Перемогу святкували представники ФЗтФВ з рахунком 18:5. Після чільної четвірки розташувалися: юридичний (5), стоматологічний (6) і факультет історії та міжнародних відносин (7).

Відтак відбулися змагання з настільного тенісу. Залік був командним. Переможцями стали вже перевірені спортивні підрозділи. Так, представники факультету здоров'я та фізичного виховання здобули лаври чемпіонів, учасники з медичного факультету фінішували другими, а з природничо-гуманітарного фахового коледжу – третіми. 4 місце – ФІТ, 5 – стоматологічний, 6 – юридичний, 7 – географічний, 8 – факультет МЕВ, 9 – історії та міжнародних відносин, 10 – суспільних наук.

Спартакиада триває...

На фото: нагороди отримали легкоатлети.
**Володимир Тарасюк,
«Погляд».**

Волейболісти УжНУ стартували в новому чемпіонаті України

Спортивне життя в університеті триває. Так, «УжНУ-Збірна Закарпаття» із волейболу стартувала в новому чемпіонаті України серед чоловічих колективів першої ліги. У Делятині (Івано-Франківська область) у першому турі було зіграно два матчі.

Ігри видалися вкрай напруженими. Підготовку до них та перебіг партій прокоментував головний тренер команди Михайло Скукіс: «Нам удалося зберегти команду майже в повному складі. Щоправда, деякі гравці перейшли в один із колективів суперліги, але ми підсилилися молодими, перспективними. У цілому процес підготовки тривав добре, але не вистачило товариських зустрі-

чей і передсезонних турнірів. Це десь позначилося на поєдинках. У першому турі поступилися місцевому «Горішу» та чернівецькому «Континенталу» з однаковим рахунком 2:3. За характером партій перегравали суперників, але забракло ще й психологічної стійкості в кінцівках протистоянь. Утім, заробили 2 очки. Це – тільки початок. Формат змагань – колова система, і лише потім протистояння в плей-оф та фінальна частина. Мета на сезон – підвищення в класі».

Наступний тур відбудеться в Ужгороді 22-24 листопада, тож наша команда має шанси суттєво поповнити залікову скарбничку. **Володимир Тарасюк**, «Погляд».

Усе – для третього прикордонного...

У межах святкування Дня юриста в Закарпатському академічному обласному українському муздрамтеатрі імені братів Юрія-Августина та Євгена Шерегіїв відбувся благодійний вечір, мета якого – зібрання коштів на закупівлю дронів для третього прикордонного загону імені Героя України, полковника Євгенія Пікуса. Організатори заходу – профком студентів та студентська рада нашого університету.

Ведучі Богдан Штефанюк та Володимир Гончарук задали події теплий тон. Одним із найворушливіших моментів вечора став виступ представників інклюзивної кав'ярні-майстерні «Янгол». Прозвучала пісня «Україна – це ти», яка викликала глибокі емоції в присутніх.

Під час заходу тривав бла-

годійний аукціон. Перший лот – вишита картина герба України, яку створили люди з інвалідністю. Це стало символічним нагадуванням про силу єдності та співпраці в час війни.

На вечорі виступив декан юридичного факультету Ярослав Лазур. До його промови долучився голова обласної ради Роман Сарай, а також міський голова Ужгорода Богдан Андрій.

Підтримали захід відомі бренди й Ліга студентів Асоціації працівників України. Під час події представили колекцію хусток, яку демонстрували здобувачі фаху з юрфаку. Було проведено й розіграш хустки. Також презентовано колекції брендів.

Настрою благодійному вечору додав і гумористичний проєкт від першо- та другокурсників. Молоді юристи вдало

розвіяли серйозність обстановки жартами, викликавши чимало усмішок та аплодисментів.

Сюрпризом став виступ зіркового гумориста й шоумена Володимира Жогло, а кульмінацією вечора – вихід на сцену ансамблю юрфаку. Пісня «Там, де ми є» об'єднала в спільному переживанні важливих для країни моментів.

Зрештою, уся зібрана сума від аукціону та пожертвувань, а це майже 120 тисяч гривень, піде на закупівлю дронів для прикордонників, адже безпека країни – найголовніше.

Благодійний захід не тільки зміг об'єднати юридичну спільноту, а й підкреслив важливість підтримки військових.

Вікторія Ливдар, студентка відділення журналістики.

ФОТОФАКТ

На філологічному факультеті встановлено стенд «Вірші війни», ініціаторкою якого виступила заступниця декана Марта Демчик. Автори розміщених поетичних рядків – наші військові та ті, хто пережив окупацію й на власні очі бачив жахіття війни. Декого, на жаль, уже немає. Стенд нагадує: слово має величезну силу. Тим паче, якщо сказане в поетичній формі про бої під Бахмутом, трагедію з драмтеатром у Маріуполі та віру в те, що «і сині айстри розцвітуть на полі битви під Херсоном»... Усі вірші – надзвичайно чуттєві, емоційні. Раджу прочитати.

Крістіна Крицька, студентка відділення журналістики.

Бограч та журналістика: як студенти й викладачі зміцнювали команду на природі

На відділенні журналістики після дворічної перерви, викликаній війною, відновили фестиваль «Інформаційна миска», тобто знову влаштували день відпочинку на природі з корисною метою – зварити справжній бограч та позмагатися в творчо-спортивних конкурсах, щоб іще більше здружити колектив і провести час у дружній атмосфері.

Усі зібралися зранку й вирушили на природу. Місце на Ужгородщині було обране мальовниче – неподалік лісу та поруч із річкою. Така ідилія, до того ж у найтепліший і бездошовий день жовтня, тільки налаштувала на активне проведення часу. Викладачі заздалегідь підготували конкурси, а студенти запаслися гарним настроєм, щоб брати участь у змаганнях.

Як тільки розклали речі, почалася головна подія дня – приготування бограча. Хтось різав овочі, хтось відповідав за вогонь, хтось роздумував над презентацією курсу... Одне слово, робота кипіла, а повітря вже наповнювалося ароматами майбутньої страви.

Поки бограч варився на вогні, присутніх вітали декан факультету,

професор Юрій Бідзіля та завідувач кафедри, доцент Євген Соломін. Відтак почалися веселі конкурси. Після змагання з розпалювання багаття студенти представили команди. Одним із найвидовищніших став армреслінг серед дівчат – студенти мірялися журналістськими силами, а кожен переможець отримував оплески. Не менш цікавим видався й конкурс на влучність у стилі петанку – учасники намагалися влучити патичком у вказану

ціль. Це викликало чимало сміху й азарту, адже, як виявилось, потрапити в трикутник – не така вже й легка справа. Після кількох годин активностей, беручи до уваги й інші випробування (оригінальну спортивну ходьбу та пісенне) настав час куштувати бограч. Страва в усіх команд вийшла на славу – ароматна, насичена, смачна. Сиділи навколо великих столів на природі, спілкувалися, сміялися та ділилися враженнями від дня. Переконалися: не лише на-

вчання об'єднує студентів і викладачів, а й такі незабутні моменти на природі, коли кожен журналіст може бути частиною спільної справи та просто відпочити серед друзів.

Щодо підсумків, то за сумою семи конкурсів до трійки призерів потрапили збірна «Солянка» (3 курс, 1 місце), «Миска хліба» (2 курс, 2 місце), «Old money» (5 курс, 3 місце).

Марта Гудошнікова, студентка відділення журналістики.

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті Ужгородського національного університету за покликанням: uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues. А з найважливішими матеріалами номера ознайомлюйтеся на сторінці газети в соціальній мережі «Фейсбук»: www.facebook.com/uzhnu.poglyad.

АНЕКДОТИ

Перестала спати ночами. Майже нічого не їм... Іноді сиджу, п'ю каву й думаю про нього, лише про нього.

– Про хлопця?
– Про іспит!

Кажеш, що в мене вітер у голові?.. Ну то й що? Зате думки завжди свіжі!..

– Чим відрізняється професор від студента?

– Професор – той же студент, але який склав усі іспити!

– Найпростіше запитання: хто має право заявляти в суді?

– Е-е-е... Клопотун!

Триває іспит. Тиша. З аудиторії виходить замучений студент. Усі на нього накиннулися:

– Ну, як?
– Як у церкві.
– ???

– Викладач ставить запитання, я хрещуся. Я відповідаю – він хреститься...

ПОГЛЯД

Орган вченої ради Ужгородського національного університету. Замовлення № 2209. Ціна – безкоштовно. Виходить щомісяця. Номер підписано до друку 05.11.24. Засновник і видавець – ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 88003, м. Ужгород, вул. Підгірна, 46. Номер надруковано у видавництві «А-Прінт»; 46010, м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. Тел.: (352) 52-27-37, 067-350-17-94. Наклад – 1000 примірників. Формат А3, 2 ум. друк. арк. Реєстраційне свідоцтво ЗТ № 449/41 від 7.02.2008. Відповідальність за зміст публікацій покладається на авторів. Відповідальна за випуск номера: М.Б.Гараздій.

Головний редактор:
В.Ю.Тарасюк.

Художній редактор:
С.Ю.Скиба.

Коректор:
М.Б.Гараздій.

Адреса редакції: 88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14 (ауд. 424).

Поштова скринька:
poglyad@uzhnu.edu.ua

Телефон редакції:
067-880-85-71.